

Gergel balladája

álomképek moldvai magyarjainkról

Martos Virág

Wallon-Hárs Viktor

Erdőntúl.

Távoli táj, ahol szeplőtelen a liliom fehérsége, őszinte a szív tisztasága.
Ahol ősi magyar dal pendül s virágok nyílnak ezrek ajakán. Kik ők, akik
évszázadokig csengették csengőiket, kongatták harangjaikat, mert
feladatuk éberen őrizni hazánkat? S őket vajon ki őrzi?

Gergel népe, a magyarság tiszta forrása.
Szines páva, fehér liliom, féltékeny szerető, féltő anya.
Álhatatos harcos, melegszívű ember.

Boldogasszonyunk, add, hogy őrzőinknek őrzői lehessünk!

A népdal feldolgozásokat, valamint a felvételeket Wallon-Hárs Viktor készítette 2007. augusztus és 2008. február közötti időszakban. Hálas köszönet mindazoknak, akik a 100 moldvai falu nevét megcsendítették.

Közreműködők:

Bálint Zoltán – fütty (8)

Botlik Tibor – csataordítások (9)

Fajkus Attila – hegedű (4, 6, 8, 17)

Lajtai Krisztina – vokál (8, 13, 19)

Martos Virág – szólóénekes, vokál

Molnár Ákos – idézetek a "Halotti beszéd"-ből (2)

Riedl Helga – klarinét (14, 18), szopránsszax (7, 18), altszax (15, 17, 18)

Wallon-Hárs Viktor – szólóénekes, vokál, akusztikus-, elektromos- és basszusgitár, szájharmonika, koboz, mandolin, kaval, szoprán-, alt- és tenorfurulya, billentyűsök, dobprogram (manuális), szintetizátor, doromb, csörgők, csengettyűk, tekerőlant, darbuka

Külön köszönet **Hargitai Gábornak** és **Botlik Tibornak**, kiknek építő kritikájából sok táplálékot vettünk magunkhoz.

ERDŐNTÚL

Égre nyíló harangvirág

(vers: Wallon–Hárs Viktor)

Felrepülnék messze, messze
Erdőntúli nagy hegyekre.
Túl a hegyen folyó martján
jó fivérem megláthatnám.

Égre nyíló harangvirág,
szirmain kél a holdvilág.
Nap ruháját reá adnám,
csengő hangját úgy hallgatnám.

Gergel balladája

(vers: Wallon–Hárs Viktor,
idézetek a XII. századi
"Halotti beszéd"-ből)

*"Drága áldott fényes Nap
Segéj meg a mái nap!"
(népköltés)*

Gergel mikor gyermek volt,
rózsabimbó-gyermek volt.
Édes gyermekem, kedves Gergelem.
es odutta vola neki paradísumut hazoa
Sárgatollú rigólélke kirepült,
erdőn túlra magos ágra települt,
csengő hangja sötét éjvel megcsendült.
Drága vérem jó fivérem,
Istenem ne hagyj el!

Gergel mikor legén volt,
rózsaszirma–legén volt.
Édes gyermekem, kedves Gergelem.

*Engede urdung intetvinec.
es evec oz tilvnt gimilstwł.
es oz gimilsben halalut evec.*

Harangvirág jajszót kondul
messze túl,
hét seb vére hét patakban
lángra gyúl.

Szeret vize árad s benne elvegyül,
drága vérem jó fivérem,
Istenem ne hagyj el!

Gergel mikor ember volt,
rózsapiros–ember volt.
Édes gyermekem, kedves Gergelem.

*isa es num igg ember mulchotia
ez vermut. ysa mend ozchuz iarov vogmuc*

Fájó emlék: vicsorgó nép nehezült,
árva lányhaj hosszú ágra menekült.
Szíve könnye földre hullva egyre gyúlt,
drága vérem jó fivérem,
Istenem ne hagyj el!

Gergel mikor bölcs voltál,
rózsafa–bölcső voltál.
Édes gyermekem, kedves Gergelem.

*Wimagguc uromc isten kegilmct ez
lélícert Es vimagguc
szen achscín mariat. es
bóvdug michael archangélt.*

Tövisrózsa–koronája leszentül,
esti dalra nyelve pendül, megszentül.
Álma mélyén Szeret vizén szenderül,
drága vérem jó fivérem,
Istenem ne hagyj el!

Gergel mikor Urunk szólt,
tisztá forrás fakadt volt.
Édes gyermekem, kedves Gergelem.

*Es keassatuc uromchuz charmul.
Kurie eleison.*

Háromlábú táltosháton egyedül,
harmadnapra feltamadott Gergel ül.
Szeret vize szelíd szíve felderül,
drága vérem jó fivérem,
Istenem ne hagyj el őt!

Fehér liliom

(népdal – Klézse)

Hegyen s földön járogatok vala,
virágecskát szedegetek vala.
Csincsecskékbe csincselgetem vala,
bokrétába kötögetem vala.

Lányok, lányok, jó lány barátaim,
hajtok este hozzám guzsajjasba!
Nektek adom húgom koszorúját,
nem kell nékem senki koszorúja.

Kötik nékem az én koszorúmat,
ágból, bogból, fehér csemetéből.
Tisztán–tisztán fehér liliomból,
mindenféle szép virágecskából.

S azt felkötik s az én kis fejemre,
ága–boga hajlik a vállamra,
s a levele hull az én ölembé,
s a virágja hull a kebelembé.

Szép illatja száll a víg szívemre.
Szálljon, szálljon csak megvígasztaljon,
szálljon, szálljon csak megvígasztaljon,
a jó Isten engem el ne hagyjon!

Szóbeszéd

(népdal)

Kerek a szőlé levele,
váltalak rózsám az este.

Váratlan elmentél másához,
verjen meg a Nap s a Mária!

Járjon hozzád az a madár
ki pántlikás kalapban jár.

Zöld pántlika könnyű gúnya,
mer azt a szél könnyen fújja.

Kerpa ruva nehéz gúnya,
mer azt a bú földig nyomja.

Lehajlottak a ződ ágak,
azok is engem sajnálnak.

Átok

(népdal – Klézse)

Szeretőm e táncba gyűrű ez ujjába,
minden fordulásba ragyog ez ujjába.
Szeretőm es vótál, kerítőm es vótál,
verjen meg ez Isten ha igaz nem vótál.

Verje meg az Isten
azt az ördög bábát,
minek tiltotta vót tőlem ez ő fiát.
Ha neki fia vót, nekem szeretőm vót,
ha neki édes vót, nekem édesebb vót.

Verje meg az Isten. veretlen se hagyja,
kilenc esztendeig csak e hideg rázza.
Ne csak egyszer-másszor,
vaj egy héten egyszer,
vaj minden órába,
vaj csak tizenkétszer.

Álom

(vers: Wallon–Hárs Viktor)

Látod, édesen alszik a távol.
Álmodj vélem hársfavirág!
Ég szíve dobban
a hét kicsi mécsben,
illata hallja halk muzsikám.

Látod, édesen alszik a jászol.
Álmodj vélem rózsavirág!
Ég szeme csillan
a hét kicsi mécsben,
hallgat a lángja szép muzsikát.

Látod, édesen alszik a pásztor.
Álmodj vélem búzavirág!
Ég dala csendül
a hét kicsi mécsben,
Isteni Ének, Szent Muzsikád.

Szerelem

(vers: Wallon–Hárs Viktor)

*“S mikor az ég megharsan,
Isten szól a viharban,
szeme fénye villámlás.
Mikor az Úr megbékül,
lemosolyog az Égből,
béke lesz nagy világán,
szeme fénye szívárvány.”
(népköltés)*

Ha szívedből szeretsz ezret,
ezerszer szeretsz Egyet.

Ha szívedből szeretsz Egyet,
egyszerre szeretsz ezret!

Mulatság

(moldvai ihogtatások)

Szép e virág, ha veres,
csúf ez asszony, részeges.
Szép e virág, ha fehér,
csúf ez asszony, ha kevély.

Elment uram ez erdőbe,
más fekütt e lepedőbe.
Z'én emberem uljan jó,
télbe számár, nyárba ló.

Alázatos gyenge szűz,
ég a szeme, mint a tűz.

Ingem uram úgy szeret,
az ablakon kiszöktet,
este-régvel kikerget,
az ablakon kiférek,
attól tova nem félek.

Édes kicsi feketém,
ha én veled fekehtném,
nem hagynálak anyádér',
s azért a vén bábáér'.

Ha öreg es az ember,
úgy es szereti a jót,
Mer a kecske, ha vén es,
úgyes szereti a sót...

Jöjj ide, jöjj ide,
hagy üljek ez ölödbe.
S oda es nem sokáig,
csak huszonnég óráig,
S ez e huszonnég óra,
oljan, mint egy fél óra.

Haragszik az édesanyám,
mét járok a lányok után.
Ne haragudj, édesanyám,
utánad es úgy járt apám!

Ide azért jöttetek,
hogy nem vót mit egyetek,
Idejöttök, hozzatok,
oda menünk, adjatok.
Azért jöttek uljan későn,
hogy bémaradt vót e véső!

Én Istenem, add meg úgy,
add meg úgy , mint régen vót.
Diófából tekenyőt,
leveliből legyezőt,
s e tövéből bálérkát,
tegyünk belé pálinkát.

Ez a lián lián lesz,
míg e világ világ lesz,
Szereteje legén lesz,
míg e világ világ lesz.

Ez a legén legén lesz,
míg e világ viág lesz,
Szereteje lián lesz,
míg e világ világ lesz.

Siritsd meg, fordítsd meg,
eléfelé indítsd meg!
Siritsd meg, fordítsd meg,
ha szereted, csókold meg!

Csata

(Juvenal római költő/
Wallon–Hárs Viktor)

Quis custodiet ipsos custodes?

Ki őrzi az őrzőket?

Ki őrzi meg őket?

Fogadd el, hogy ég,

fogadd el, hogy égen égve

Nap tüzeiben élsz!

Sebesült

(népdal)

Duna vize, Tisza vize
mind a két széle sárga.

Közepébe, közepébe
egy kis madár leszállott.

Két szárnyával veri szélre a vizet,
most tudtam meg egész világosan,
hogy a babám nem szeret.

Ha nem szeret, ha nem szeret,
mondja meg,
hadd ajánljam, hadd ajánljam
gyöngé szívem másnak es.

S ha nem szeret, járjon apja utána.
Zöld a kökény, zöld a kökény,
a levele nem sárga.

Ha nem szeret, ha nem szeret,
mondja meg,
hadd ajánljam, hadd ajánljam
gyöngé szívem másnak es.

Magány

(csángó himnusz)

Csángó magyar, csángó magyar,
mivé lettél csángó magyar?
Ágról szakadt madár vagy te,
elfelejtve, eltemetve.

Vágy

(népdal – Bogdánfalva)

S hej páva, hej páva,
császárné pávája.

Ha jén páva lennék,
jobb régvél felkelnék.

Folyóvízre mennék,
sz úgy megmosgyóztatnám.

Kőkeretre szállanék,
szárnyam csattogatnám.

Tolvam hullatgatnám,
szép lányok felgyűtnék.

Bokrétába tennék,
legényeknek adnák.

Remény

(vers: Wallon–Hárs Viktor)

A jóra is eljő az óra,
a jóra is eljő a perc.
Ó fogadj el hogy láss,
fogadj el hogy láss,
fogadj el hogy lássam ó,
hogy nem kívánhatsz mást.

A búra is eljő az óra,
a búra is eljő a perc.
Ó fogadd el hogy vár,
fogadd el hogy vár,
fogadd el hogy várom ó,
és nem kívánhatsz mást.

A lelkedben jóval több búval,
a lelkedben bús jós a tél,
ó fogadd el hogy ég,
fogadd el hogy ég,
fogadd el hogy égen égve
Nap tüzeiben élsz!

Életfonál

(népdal)

(Hol jártál te szép virág?)
Elindulék szórt gyüjni,
szederinda rinda.

Szöröcskével mit csinálsz?
Szitát kötök belőle,
szederinda rinda.

Hát szitával mit csinálsz?
Lisztet szitálgatok véle,
szederinda rinda.

Lisztecskével mit csinálsz?
Málét főzök belőle,
szederinda rinda.

Hát málével mit csinálsz?
Szeretőt fogadok véle,
szederinda rinda.

Szeretővel mit csinálsz?
Nappal véle kapálgatok,
éjjel véle hálogatok,
szederinda rinda.

Lélek-kerék

(népdal)

E kertembe egy madár,
keringetem de nem vár.
Jaj, istenem be nagy kár,
hogy az ingem meg nem vár!

Várj meg ingem te madár,
mert magadra maradál,
csirip csirip te madár,
mert magadra maradál!

Ha te ingem meg nem vársz,
örökké magadra jársz,
csirip csirip te madár,
örökké magadra jársz!

E kertembe egy madár,
keringetem de nem vár.
Jaj, istenem be nagy kár,
hogy az ingem meg nem vár!

Beletörődés

(népi ima)

*“Én lefekszem én ágyamba,
minden földi koporsómba.
Álom ingem meg ne nyomj,
csalárságom meg ne csalj.
Jézus maga velünk legyen.
Az én házam Szent Antal,
négy szegíbe négy angyal,
közepibe egy oltár,
az oltáron egy levél,
a levélben tíz angyal.
Mennyországban csendítének,
az angyalok eltűnének.
Aranyos misét tartottak.
Nyíccs ajtót angyal,
nyúccs kezét Mária anyánk,
hogy örömmel mehessünk
a boldog mennyországba.”
(archaikus esti ima)*

A fényes nap immár elnyugodott,
a föld szintén sötétben maradt.
Nappali fény éjjelre változott,
fáradtának nyugalmat hozott.

Minden állat megy nyugalomra,
az Istentől kirendelt álmra.
De én Uram úgy megyek ágyamba,
mintha mennék gyászos koporsómba.

Midőn ágyrak adom a testemet,
deszka közé zárhatom életemet.
Hosszas álmom érheti szememet,
a kakasszó hozhatja végeimet.

Vessünk számot hát, édes Istenem,
hogy lelkeket ne kelljen féltennem,
hogy lehessen bátrabban szólanom,
midőn meg kell előtted állanom.

Színed előtt minden nap elesem,
de te lettél Atyádnál kezesem.
De megbocsáss, mert szívemből szánom,
könyvek miatt szememben nincs álmom.

Az ágyamba zokogva költözöm,
vánkosomat könyvemmel öntözöm.
Ha megtartasz holnapi napodra,
nem fordítom azt megbántásodra.

Feltámadás

(moldvai ihogtatások)

Eladom a ludamat,
kivigadom magamat,
itt van kedvem, kimutatom,
haza menek, megsíratom!

Három éjjel, három nap,
jájni kell a lábomnak.
S ez én lábom kijárja,
me't az szokott e táncra.
Húzd ki cigán, húzd ki végig,
ne harapdosd el a végit!

Otthon

(népdal – Lujzikalagor)

Tavaszi szél utat száraszt,
virágom, virágom,
Minden madár társat választ,
virágom, virágom.
De én immár kit válajszak,
virágom, virágom,
De én immár kit válajszak,
virágom, virágom.

Te éngemet, s én tégedet,
virágom, virágom.
Te éngemet, s én tégedet,
virágom, virágom.
Menjünk egymás hajlékába,
virágom, virágom.
Hulljunk egymás árnyékába,
virágom, virágom.

Megcsendül 100 moldvai
magyar–katolikus falu neve

Boldogasszony

(népi imánk)

Boldogasszony anyánk,
régi nagy pátrónánk.
Nagy ínségben lévén
így szólít meg Hazánk:
Magyarországról,
Édes Hazánkról,
ne felejtkezzél el
Csángó magyarokról!

Borítóterv: Hargitai Gábor és
Wallon-Hárs Viktor
Rajzok: Martos Virág
Kapcsolat: harsviktor@gmail.com
Minden jog fenntartva © 2008

Gergel balladája

ERDŐNTÚL

1 **Égre nyíló harangvirág** (Wallon–Hárs Viktor)

2 **Gergel balladája** (népdal alapján Wallon–Hárs Viktor)

ÉG

3 **Fehér liliom** (Hegyen s földön járogatok vala...) (népdal)

4 **Szóbeszéd** (Kerek a szőlé levele...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

5 **Átok** (Szeretőm e táncba...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

6 **Álom** (Wallon–Hárs Viktor)

LÁNG

7 **Szerelem** (Wallon–Hárs Viktor)

8 **Mulatság** (Kecskés) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

9 **Csata** (Ki őrzi az őrzőket?) (Juvenal római költő/Wallon–Hárs Viktor)

10 **Sebesült** (Duna vize, Tisza vize...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

FÖLD

11 **Magány** (Csángó himnusz) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

12 **Vágy** (Hej páva...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

13 **Remény** (Wallon–Hárs Viktor)

ÉLET

14 **Életfonál** (Elindulék szórt gyűjtni...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

15 **Lélek–kerék** (E kertembe egy madár...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

16 **Beletörődés** (A fényes Nap immár...) (népi ima/Wallon–Hárs Viktor)

FORRÁS

17 **Feltámadás** (Övestánc) (népzene/Wallon–Hárs Viktor)

18 **Otthon** (Tavaszi szél...) (népdal/Wallon–Hárs Viktor)

19 **Boldogasszony** (népi imánk)

